

JĘZYKOZNAWSTWO I GLOTTODYDAKTYKA

DOI: 10.31648/an.4741

Marek Krawiec

ORCID: 0000-0001-6584-1976

Wielkopolska Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna
w Środzie Wielkopolskiej, Polska

Wielkopolska University of Social and Economic Studies
in Środa Wielkopolska, Poland

BOŻE NARODZENIE JAKO PUNKT ODNIESIENIA DO PRACY MIĘDZYPRZEDMIOTOWEJ UCZNIÓW NA ZAJĘCIACH JĘZYKOWYCH – PROPOZYCJE STUDENTÓW KIERUNKU PEDAGOGICZNO-JĘZYKOWEGO

CHRISTMAS AS A POINT OF REFERENCE FOR CROSS-CURRICULAR WORK OF STUDENTS IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES – SUGGESTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS SPECIALIZING IN PEDAGOGY AND LANGUAGE

Keywords: Christmas, foreign language classes, cross-curricular work of primary and secondary school students, CLIL, activities suggested by university students

Abstract: The author of this article demonstrates that Christmas, due to its multidimensional character, can be the basis for cross-curricular work of foreign language learners. By analyzing examples of cross-curricular activities suggested by university students who specialize in pedagogy and language, he argues that Christmas can be an adequate topic for the introduction of cross-curricular content in a foreign language class and for the development of different learners' skills both at the primary and secondary levels. On the basis of the material collected from university students, he draws a conclusion that information from various school subjects can be integrated around Christmas within the monodisciplinary model which has been suggested in scholarly literature and which is discussed together with other models in the theoretical part of this article.

Święta Bożego Narodzenia ze względu na towarzyszącą im magiczną i przyjemną atmosferę są zdaniem wielu osób cudownym okresem w ciągu roku. Jest to czas, który poza wywoływaniem bardzo pozytywnych emocji zmusza do podejmowania rozmaitych działań oraz intensyfikacji niektórych z nich. Działania wykonywane w tym czasie odnoszą się do wielu sfer życia, co niewątpliwie świadczy o ich wielowymiarowości oraz interdyscyplinarności.

Biorąc to pod uwagę, warto zaznaczyć, iż okres świąt Bożego Narodzenia oraz działania z nim związane mogą stanowić podstawę do pracy międzyprzedmiotowej uczniów zarówno w szkole podstawowej, jak i średniej, co autor niniejszego opracowania pokazuje na podstawie materiału, jaki uzyskał od studentów w jednej z polskich uczelni wyższych. Prezentując przykłady zadań zaproponowanych przez studentów kierunku pedagogiczno-językowego, wskazuje on, iż temat ten może posłużyć nauczycielom języka obcego do wprowadzania treści różnych przedmiotów szkolnych oraz rozwijania związanych z nimi umiejętności zarówno na poziomie szkoły podstawowej, jak i średniej. Na bazie materiału zebranego od studentów udowadnia, że Boże Narodzenie może być punktem odniesienia do integrowania rozmaitych treści w ramach modelu monodyscyplinarnego zaproponowanego w literaturze przedmiotu.

Zanim jednak materiał ten zostanie przedstawiony, należy w rozważaniach teoretycznych omówić zagadnienie świąt Bożego Narodzenia w kontekście edukacji językowej oraz przybliżyć główne założenia dotyczące pracy międzyprzedmiotowej uczniów na zajęciach z języka obcego.

Boże Narodzenie w kontekście kształcenia językowego

Boże Narodzenie jest jednym z tych świąt, które stanowią nieodzowny element kultury i które „ze względu na niezwykle czar i ogromną wartość” [Falkowska-Winder 2008, 5] muszą znaleźć odniesienie w prowadzonych w szkole działaniach edukacyjnych [Krawiec 2018, 487].

Anna Janik [2004, 63] słusznie zauważa, iż „[n]ajwdzięczniejszym blokiem tematycznym do realizowania (...) jest [właśnie] Boże Narodzenie”, gdyż temat ten pozwala na stworzenie wielu ciekawych lekcji, a tym samym podniesienie motywacji uczniów do nauki języka obcego oraz poznawania kultury kraju, w którym danego języka się używa.

Zbieżne poglądomo są wskazania poczynione przez Joannę Kijewską [2004, 89-90] oraz Grażynę Palę [2004, 93]. Twierdzą one bowiem, iż zajęcia o tematyce świątecznej, które wzbogacają proces kształcenia, stanowią pewnego rodzaju odskocznię dla osób uczących się oraz bodziec do rozwoju wiedzy językowej i kulturowej. Ich zdaniem tego typu zajęcia zwiększają zaciekawienie i zainteresowanie młodych ludzi omawianymi zagadnieniami oraz pobudzają ich do skutecznego działania w klasie oraz poza nią.

W materiałach *British Council* [2019] czytamy, iż Boże Narodzenie jest odpowiednim tematem do pracy uczniów na zajęciach, ponieważ nie tylko wywołuje wśród nich radość, ale także pozwala na omówienie różnorodnych zagadnień (m.in. historycznych, religijnych, kulinarnych), dostarczając tym samym podstaw do pracy międzyprzedmiotowej młodych ludzi [zob. także Krawiec 2018].

Boże Narodzenie, jak pokazuje w swoim opracowaniu Lidia Falkowska-Winder [2008], jest takim tematem, który wymaga stosowania przez uczniów wiedzy i umiejętności z wielu dziedzin nauki oraz analizowania i interpretowania zjawisk z perspektywy różnych kręgów kulturowych. Biorąc to pod uwagę, można powiedzieć, iż temat ten przyczynia się nie tylko do rozwoju u młodych ludzi myślenia interdyscyplinarnego, lecz także budowania wśród nich świadomości interkulturowej, która obok integracji międzyprzedmiotowej jest jednym ze współcześnie akcentowanych założeń glottodydaktycznych.

Problematyka świąteczna może tak naprawdę być omawiana na zajęciach językowych na różne sposoby oraz z wykorzystaniem różnych narzędzi i materiałów [zob. np. Broda, Stekla 2004; Dąbrowska 2004; Janik 2004; Kijewska 2004; Krawiec 2018; Pała 2004; Pyka 2004]. Jednym ze sposobów jest integrowanie wiedzy i umiejętności z kilku przedmiotów szkolnych, co w kolejnej części niniejszego opracowania zostanie opisane w ramach promowanego w ostatnich latach podejścia CLIL.

Praca międzyprzedmiotowa uczniów na zajęciach językowych, czyli krótko o CLIL

Praca międzyprzedmiotowa uczniów opiera się na integracji, lub używając terminu Jonathana Savage'a [2011, 15], syntezy treści i umiejętności pochodzących z różnych przedmiotów szkolnych. W odniesieniu do zajęć językowych jest często określana angielskim skrótem CLIL, który należy rozszyfrować jako *Content and Language Integrated Learning* [Pawlak 2010, 14]. Skróten oznacza kształcenie przedmiotowo-językowe, w którym „nauka języka obcego jest zintegrowana z nauką wybranych przedmiotów niejęzykowych (takich jak matematyka, historia czy geografia)” [Olpińska 2010, 26], a sam język pełni funkcję zarówno środka komunikacji, jak i celu nauczania [Pawlak 2010, 14]. Często mówi się, że ten typ kształcenia ma charakter dwuogniskowy, a dzieje się tak ze względu na to, iż zwraca on uwagę uczniów nie tylko na sam język, lecz także na treści pochodzące z danego przedmiotu niejęzykowego [zob. m.in. Otwinowska-Kasztelaniec 2010; Pawlak 2010].

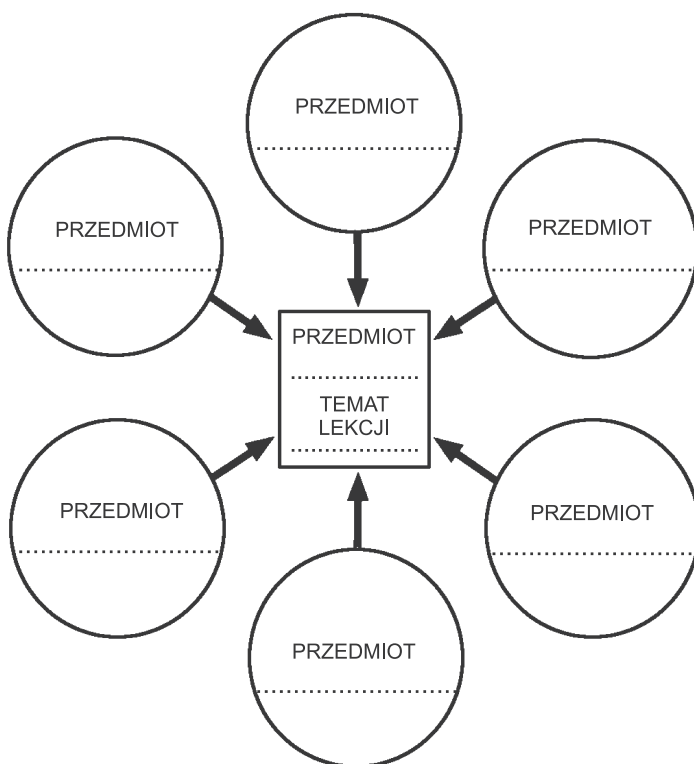
Jak słusznie zauważają badacze zagadnienia, wprowadzanie tego typu kształcenia do szkół daje młodym ludziom „wyraźny sygnał, że nauka języka może być przydatna w poznawaniu ciekawych faktów z różnych dziedzin

i rozszerzaniu własnych horyzontów” [Otwinowska-Kasztelaniec 2010, 77] oraz że zintegrowana wiedza pozwala człowiekowi lepiej funkcjonować we współczesnym świecie, a także skuteczniej rozwiązywać problemy, z jakimi przychodzi mu się zmagać [Krawiec 2017; 2018].

Rozważając zagadnienie pracy międzyprzedmiotowej uczniów na zajęciach, warto przedstawić sposoby integrowania treści różnych przedmiotów szkolnych w ramach trzech modeli przedstawionych przez Mirosława Sielatyckiego [1999a; 1999b; zob. także Luczywek 2009]. Łączenie treści jego zdaniem może zachodzić w obrębie modelu:

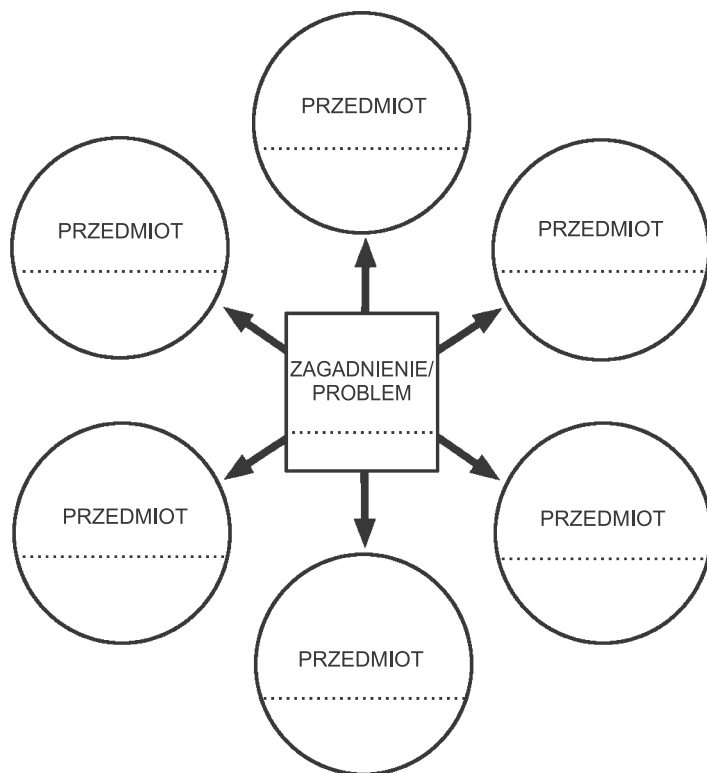
- monodyscyplinarnego (jednopredmiotowego),
- multidyscyplinarnego (wielopredmiotowego),
- interdyscyplinarnego (międzyprzedmiotowego).

Model monodyscyplinarny, najczęściej stosowany w szkołach, polega na wprowadzaniu i omawianiu przez nauczyciela treści z innych przedmiotów szkolnych na zajęciach prowadzonych przez siebie i łączeniu ich z treściami swojego przedmiotu. Mechanizm łączenia treści w ramach tego modelu obrazuje rysunek 1.

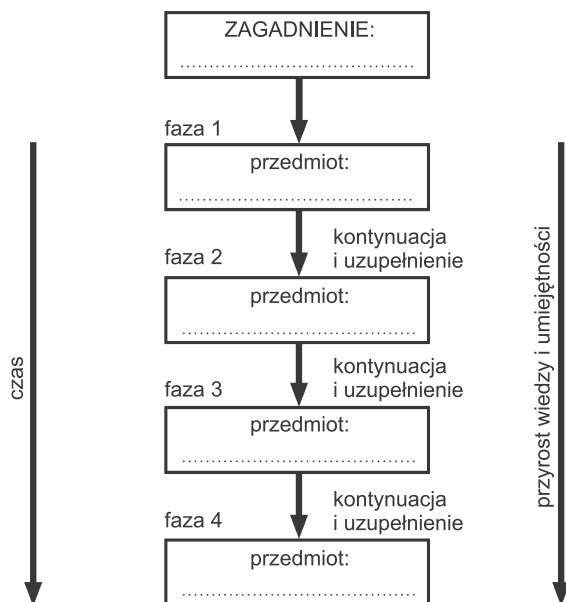
Rys. 1. Monodyscyplinarny model integrowania wiedzy (na podstawie modelu przedstawionego przez Mirosława Sielatyckiego [1999b, 67])

Model multidyscyplinarne wymaga zaangażowania i współpracy nauczycieli różnych przedmiotów szkolnych, którzy na prowadzonych przez siebie zajęciach omawiają dane zagadnienie z perspektywy przedmiotów nauczanych przez siebie, dostarczając w ten sposób istotnych informacji na dany temat oraz tworząc pełny obraz zagadnienia w umysłach młodych ludzi. Taką formę integrowania treści przedstawia rysunek 2.

Rys. 2. Multidyscyplinarne model integrowania wiedzy (na podstawie modelu przedstawionego przez Mirosława Sielatyckiego [1999b, 68])

Model interdyscyplinarne, podobnie jak model wielopredmiotowy (multidyscyplinarne), opiera się także na współpracy nauczycieli różnych przedmiotów szkolnych. W przeciwieństwie jednak do poprzedniego modelu nauczyciele podejmujący działania w tej formie są zobowiązani do ustalenia kolejności wprowadzania i omawiania z uczniami treści z poszczególnych dziedzin nauki oraz dokonania wyboru takich metod, które pozwolą na łączenie treści pochodzących z tych dziedzin. W tym przypadku warto ustalić, na zajęciach którego przedmiotu dane zagadnienie będzie wprowadzone jako pierwsze, a na których będzie kontynuowane i uzupełniane. Działania tego typu obrazuje rysunek 3.

Rys. 3. Międzyprzedmiotowy model integrowania wiedzy
(na podstawie modelu przedstawionego przez Mirosława Sielatyckiego [1999b, 69])

W związku z tym, iż model monodyscyplinarny znajduje najczęstsze zastosowanie w warunkach szkolnych [Luczywek 2009], autor niniejszego opracowania zdecydował się, iż właśnie ten model posłuży do przedstawienia treści międzyprzedmiotowych zaproponowanych przez studentów jednej z polskich uczelni wyższych w odniesieniu do zajęć z języka angielskiego o tematyce bożonarodzeniowej w szkole podstawowej i ponadpodstawowej.

Przykłady zadań międzyprzedmiotowych zaproponowane przez studentów kierunku pedagogiczno-językowego na zajęcia z języka obcego w szkole podstawowej i średniej

W celu rozpoznania treści międzyprzedmiotowych, jakie nauczyciel języka obcego mógłby wprowadzić na swoich zajęciach, przykładowo w klasach II szkoły podstawowej i średniej w ramach omawiania tematyki bożonarodzeniowej oraz zidentyfikowania różnych rodzajów aktywności uczniów na lekcji, autor niniejszego opracowania zwrócił się do 30 studentów (S1 – S30) I, II i III roku na kierunku pedagogika i język angielski w Wielkopolskiej Wyższej Szkole Społeczno-Ekonomicznej w Środzie Wielkopolskiej. Pytanie, jakie skierował do studentów tej uczelni, brzmiało: Jakie zadania o tematyce związanej z okresem

świąt Bożego Narodzenia zaproponowałbyś/zaproponowałabyś uczniom klasy II szkoły podstawowej, a jakie uczniom II klasy szkoły ponadpodstawowej w celu powiązania treści różnych dyscyplin i przedmiotów na zajęciach z języka obcego (przy każdym zadaniu podaj dyscyplinę/przedmiot, do której/którego się to zadanie odnosi)? Badani studenci byli poproszeni o udzielenie odpowiedzi w formie pisemnej podczas prowadzonych przez autora zajęć z *Podstaw glotodydaktyki* i *Dydaktyki języka angielskiego* w roku akademickim 2018/2019 oraz 2018/2019. Autor zdecydował się przeprowadzić badanie wśród studentów wspomnianego wyżej kierunku, ponieważ wychodził z założenia, iż to właśnie oni dysponują odpowiednią wiedzą (zdobytą w ramach prowadzonych na studiach zajęć w zakresie nauczania i uczenia się, w tym edukacji językowej) oraz przygotowaniem do wykonywania zawodu pedagoga (nauczyciela języka angielskiego), który w przyszłości będzie podejmował różnorodne inicjatywy i działania w klasie, włączając te o charakterze międzyprzedmiotowym.

Odpowiedzi, jakie badani studenci udzielili, pozwoliły autorowi zidentyfikować szereg aktywności odnoszących się do różnych dyscyplin i przedmiotów szkolnych, a tym samym wskazać na treści przydatne w pracy międzyprzedmiotowej uczniów na lekcji języka angielskiego, co obrazuje poniższe zestawienie (zestawienie to prezentuje dwa, względnie trzy, najczęściej proponowane przez studentów zadania w każdej z rozpoznanych dyscyplin w szkole podstawowej i przedmiotów szkolnych w szkole ponadpodstawowej):

SZKOŁA PODSTAWOWA (KL. II)

(uszeregowane według dyscyplin podanych
w Podstawie programowej z 2017 r.)¹

Edukacja polonistyczna/językowa (edukacja polonistyczna i językowa ujęte w niniejszym zestawieniu w ramach jednej kategorii) (razem zaproponowano 24 rodzaje zadań):

- łączenie wyrazów z odpowiednimi obrazkami o tematyce świątecznej (S1, S4, S5, S8, S18, S20, S21, S25, S28, S29, S30)
- pisanie (krótkiego) listu do św. Mikołaja (S1, S2, S8, S16, S17, S26, S27, S29, S30)

Edukacja matematyczna (razem zaproponowano 9 rodzajów zadań):

- liczenie ozdób choinkowych (np. bombek) (S12, S19, S21, S22, S24, S30)
- liczenie prezentów (S18, S23, S27)
- rozpoznawanie figur geometrycznych na dekoracjach świątecznych (np. na choince) (S5, S8, S11)

Edukacja społeczna (razem zaproponowano 7 rodzajów zadań):

- opowiadanie o świątecznych zwyczajach i tradycjach bożonarodzeniowych w różnych krajach (S4, S6, S9, S11, S13, S15, S18, S19, S21, S22, S23, S25)
- opisywanie wybranych symboli świąt Bożego Narodzenia (np. choinki) oraz wskazywanie na ich znaczenie w określonych kulturach (S6, S10, S13, S26)

¹ Kształcenie na tym etapie ma charakter zintegrowany i wymaga wielokierunkowej aktywności, co oznacza, że wymienione dyscypliny nie stanowią dyrektywy organizacyjnej, a jedynie pewnego rodzaju konwencję potrzebną do uzyskania przejrzystości opisu działań uczniów w klasie.

Edukacja przyrodnicza (razem zaproponowano: 8 rodzajów zadań):

- identyfikowanie oraz opisywanie drzew i roślin kojarzonych z okresem świątecznym/zimowym (S9, S11, S13, S14, S21, S24, S25)
- rozpoznawanie i opisywanie zwierząt znajdujących się w szopce bożonarodzeniowej (S4, S5, S9, S10, S15, S28, S29)

Edukacja plastyczna (razem zaproponowano 5 rodzajów zadań):

- rysowanie/malowanie rzeczy związanych ze świętami Bożego Narodzenia (np. bombek, prezentów, choinek) (S1, S6, S8, S9, S10, S11, S13, S15, S19, S23, S24, S25, S29)
- przygotowywanie kartek świątecznych (wraz z życzeniami) (S5, S9, S10, S13, S14, S18, S26, S27, S29)

Edukacja techniczna (razem zaproponowano 12 rodzajów zadań):

- tworzenie ozdób choinkowych/świątecznych (S1, S2, S9, S10, S11, S13, S14, S15, S16, S21, S22, S26, S28)
- dekorowanie choinki (S1, S2, S10, S12, S13, S14, S21, S24, S28)

Edukacja informatyczna (razem zaproponowano 4 rodzaje zadań):

- rozwiązywanie zadań o tematyce świątecznej z użyciem tablicy interaktywnej/'magicznego dywanu' (S3, S7, S22, S26, S30)
- przygotowywanie prezentacji tekstowo-obrazkowych o świętach Bożego Narodzenia za pomocą programów komputerowych (S9, S15, S28)

Edukacja muzyczna (razem zaproponowano 8 rodzajów zadań):

- śpiewanie kolęd i piosenek świątecznych (np. *Jingle bells*) (S1, S2, S3, S4, S6, S7, S8, S9, S10, S11, S12, S13, S14, S16, S18, S19, S20, S21, S22, S24, S25, S26, S27, S28, S29)
- odtwarzanie melodii kolęd na różnych instrumentach muzycznych (S8, S21, S27, S30)

Wychowanie fizyczne (razem zaproponowano 6 rodzajów zadań):

- rzucanie do celu (prezentów do worka św. Mikołaja, piłki oraz udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące świąt Bożego Narodzenia) (S10, S18, S29)
- tworzenie układu tanecznego do piosenki świątecznej (S10, S21)
- uczestniczenie w wyścigach (reniferów; pomocników św. Mikołaja – układanie „węży” z prezentów – od linii startu pod choinkę) (S12, S29)

Etyka/Religia (razem zaproponowano 3 rodzaje zadań):

- prezentowanie informacji na temat narodzin Jezusa Chrystusa i postaci biorących udział w tym wydarzeniu (S9, S29, S30)
- wskazywanie na rolę św. Mikołaja i wartości przez niego reprezentowane (S17, S26, S29).

SZKOŁA PONADPODSTAWOWA (KL. II)

(uszeregowane według kolejności przedmiotów podanej
w Podstawie programowej z 2018 r.)

Język polski/obcy (język polski i obcy ujęte w niniejszym zestawieniu w ramach jednej kategorii) (razem zaproponowano 19 rodzajów zadań):

- przygotowywanie i wystawianie spektakli oraz przedstawień o tematyce świątecznej (np. *Opowieści wigilijnej*) (S1, S2, S8, S9, S10, S12, S15, S16, S18, S24, S30)
- zapoznawanie się z tekstami pisаныmi (np. czytanie *Opowieści wigilijnej*) / mówionymi oraz rozwiązywanie zadań do nich (np. uzupełnianie luk) (S1, S7, S8, S21, S23, S25, S26, S27, S29)

Muzyka (razem zaproponowano 7 rodzajów zadań):

- śpiewanie kolęd i piosenek świątecznych (S1, S2, S4, S6, S9, S10, S13, S14, S24, S25, S26, S27, S28, S29)
- uzupełnianie luk w tekście piosenki świątecznej odpowiednimi wyrazami na podstawie wysłuchanego nagrania (S4, S6, S9, S18, S21, S24, S25, S26, S28, S29)

Plastyka (razem zaproponowano 5 rodzajów zadań):

- projektowanie i przygotowywanie kartek świątecznych (S2, S8, S21, S26, S29)
- malowanie obrazów o tematyce świątecznej/zimowej i opisywanie ich (S6, S18, S23)

Historia (razem zaproponowano 3 rodzaje zadań):

- omawianie genezy i historii świąt Bożego Narodzenia (S6, S10, S14, S16, S19, S24, S25, S30)
- prezentowanie faktów z życia św. Mikołaja (biskupa) (S18, S21, S26)

Wiedza o społeczeństwie (zaproponowano 1 rodzaj zadań):

- opisywanie bieżącej sytuacji konfliktowej państwa, w którym narodził się Jezus Chrystus (S30)

Geografia (razem zaproponowano 8 rodzajów zadań):

- wskazywanie na cechy geograficzne miejsca, w którym mieszka św. Mikołaj (m.in. podawanie współrzędnych geograficznych Rovaniemi, omawianie cech klimatu Laponii) (S7, S10, S12, S15, S26, S28)
- opisywanie kraju, w którym narodził się Jezus Chrystus (S6, S17, S28, S30)

Podstawy przedsiębiorczości (razem zaproponowano 2 rodzaje zadań):

- obliczanie wydatków związanych z obchodzeniem świąt Bożego Narodzenia swojej rodziny oraz wskazywanie na możliwe oszczędności (S5, S26)
- dokonywanie w sklepie zakupu produktów potrzebnych do przygotowania kolacji wigilijnej za określoną sumę pieniędzy (S18)

Biologia (razem zaproponowano 8 rodzajów zadań):

- opisywanie procesów życiowych drzew iglastych (drzewek świątecznych) i innych roślin stanowiących dekoracje bożonarodzeniowe (S1, S7, S10, S11, S14, S25, S27)
- prezentowanie informacji na temat budowy i czynności życiowych renifera (odżywianie, oddychanie, rozmnażanie, itd.) (S10, S23, S29)

Chemia (razem zaproponowano 6 rodzajów zadań):

- opisywanie procesu produkcji bombek oraz materiałów wykorzystywanych do ich wykonania (S5, S10, S16)
- analizowanie potraw świątecznych pod względem chemicznym (S11, S28)

Fizyka (razem zaproponowano 6 rodzajów zadań):

- obliczanie drogi, czasu i prędkości (np. Oblicz, o której godzinie rodzina Piotra dojedzie na pasterkę, jeśli jest godzina 23.15, zostało im do przejechania 35 km, a jadą z prędkością 70 km) (S11, S18, S27)
- wyjaśnianie zjawiska świecenia lampek choinkowych (S9, S16)

Matematyka (razem zaproponowano 5 rodzajów zadań):

- rozwiązywanie zadań matematycznych dotyczących ozdób choinkowych (np. obliczanie obwodu bombki) (S3, S12, S15, S23, S26, S29)
- prowadzenie obliczeń na składnikach wykorzystywanych do przygotowywania potraw świątecznych (w tym pierników) (S11, S19, S24)

Informatyka (razem zaproponowano 4 rodzaje zadań):

- tworzenie prezentacji multimedialnych o tematyce świątecznej (S9, S15, S16, S20, S28)

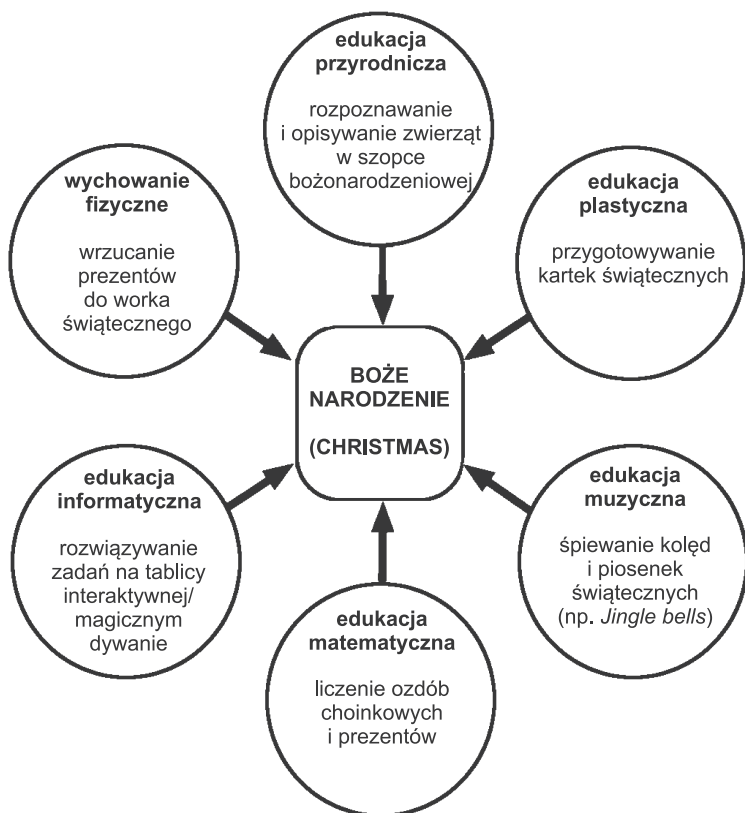
- prowadzenie rozmów przez komunikator ze św. Mikołajem / z koleżankami i kolegami ze szkoły partnerskiej o zwyczajach świątecznych (S26, S30)

Wychowanie fizyczne (razem zaproponowano 3 rodzaje zadań):

- organizowanie sportowych zawodów świątecznych/bożonarodzeniowych (w tym: biegi w workach św. Mikołaja, mecz siatkówki pomiędzy elfami a św. Mikołajami) (S2, S13, S29)
- tworzenie choreografii tanecznej do piosenki świątecznej (S10, S21, S26)

Etyka/Religia (razem zaproponowano 10 rodzajów zadań):

- czytanie, analizowanie i porównywanie fragmentów *Pisma Świętego* opisujących narodziny Jezusa Chrystusa (S9, S11, S29)
- wskazywanie na znaczenie świąt Bożego Narodzenia oraz Chrystusa w religii chrześcijańskiej (S17, S28)

Rys. 4. Integracja treści i umiejętności z różnych dyscyplin na zajęciach z języka angielskiego w klasie II szkoły podstawowej [oprac. własne na podst. propozycji studentów WWSSE w Środzie Wielkopolskiej]

INNE (niewyszczególnione w *Nowej podstawie programowej*)

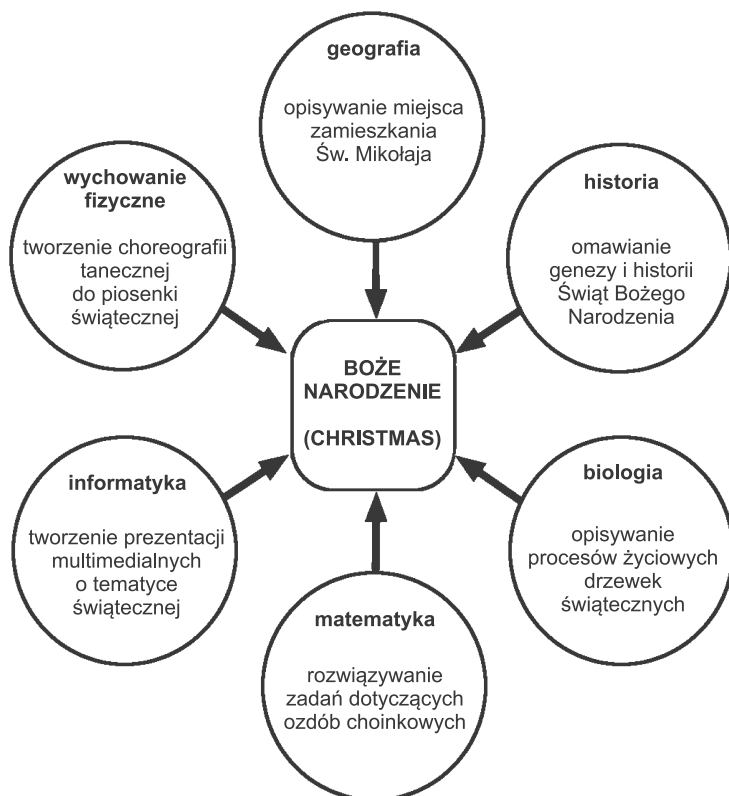
Technika (razem zaproponowano 6 rodzajów zadań):

- przygotowywanie potraw świątecznych (S1, S2, S4, S9, S10, S12, S13, S14, S23, S26)
- tworzenie ozdób choinkowych (np. bombek) z różnych materiałów (S5, S15, S26)

Wiedza o kulturze (razem zaproponowano 7 rodzajów zadań):

- przedstawianie oraz porównywanie zwyczajów i tradycji bożonarodzeniowych w różnych regionach i krajach (S1, S5, S9, S10, S11, S12, S13, S17, S18, S19, S20, S21, S24, S25, S28, S29)
- oglądanie, analizowanie i interpretowanie filmów o świętach Bożego Narodzenia (S10, S21, S24)
- zapoznanie się z wybranymi wytworami kultury na jarmarku bożonarodzeniowym (S4, S9, S10)

Przedstawione powyżej zadania i treści można ująć w ramach modelu monodyscyplinarnego opisanego w części teoretycznej. Model taki w odniesieniu do zajęć w szkole podstawowej i średniej może przybrać formy zaprezentowane na rysunkach 4 i 5.

Rys. 5. Integracja treści i umiejętności z różnych przedmiotów szkolnych na zajęciach z języka angielskiego w klasie II szkoły średniej [oprac. własne na podst. propozycji studentów WWSSE w Środzie Wielkopolskiej]

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania oraz propozycje zadań przedstawione przez studentów kierunku pedagogiczno-językowego, należy stwierdzić, iż zagadnienie Bożego Narodzenia może stanowić odpowiedni punkt odniesienia do pracy międzyprzedmiotowej uczniów na zajęciach z języka obcego w szkole podstawowej i średniej. Omawianie tego zagadnienia w ramach modelu monodyscyplinarnego może, jak pokazuje autor niniejszego opracowania, zagwarantować uczącym się szereg odniesień międzyprzedmiotowych oraz głębszy i pełniejszy wgląd w okres świąteczno-zimowy. Koncentrując się na tym zagadnieniu, młodzi ludzie mogą rozwijać swoje umiejętności w różnych dziedzinach nauki oraz szerzej analizować i interpretować elementy otaczającej ich rzeczywistości.

Opierając się na materiale zebrany od badanych studentów, należy stwierdzić, iż okres świąt Bożego Narodzenia jest wieloaspektowym i wielowymiarowym zagadnieniem, które wymaga podejmowania przez uczniów i nauczyciela rozmaitych działań w klasie, czego efektem jest niewątpliwie przygotowanie młodego pokolenia do holistycznego myślenia i kompleksowego rozwiązywania stawianych jemu zadań. Zagadnienie to ma zatem zdecydowanie charakter interdyscyplinarny i doskonale wpisuje się w ramy promowanego ostatnimi czasy kształcenia typu CLIL.

Wydaje się, że zagadnienie to może stanowić także doskonały punkt odniesienia do pracy uczniów w ramach modeli multidyscyplinarnego i interdyscyplinarnego (opisanych przez autora w części teoretycznej) w szczególności, gdy metoda projektów znajdzie w niej zastosowanie, co należałoby udowodnić w dalszych badaniach prowadzonych na ten temat oraz kolejnych opracowaniach przygotowanych na ich podstawie.

Bibliografia

- British Council. 2019. *Christsmas tips*. W: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/christmas-tips> [Dostęp 20 III 2019].
- Broda Renata, Stekla Agata. 2004. *Boże Narodzenie po angielsku i niemiecku*. „Języki Obce w Szkole” nr 5: 94-97.
- Dąbrowska Bożena 2004. *Christmas tree*. „Języki Obce w Szkole” nr 5: 149.
- Falkowska-Winder Lidia. 2008. *Boże Narodzenie – Christmas*. „Języki Obce w Szkole” nr 5: 158-163.
- Janik Anna. 2004. *Boże Narodzenie na biegunie polarnym, czyli wykorzystanie Internetu na lekcji języka francuskiego*. „Języki Obce w Szkole” nr 5: 63-65.
- Kijewska Joanna. 2004. *Christmas story competition*. „Języki Obce w Szkole” nr 5: 89-93.
- Krawiec Marek. 2017. *Challenging and channelling cross-curricular content in a language class: Theoretical considerations*. „Orbis Linguarum” Vol. 46: 207-217.
- Krawiec Marek. 2018. *Christmas songs as a basis for cross-subject work of EFL students*. „Orbis Linguarum” Vol. 47: 487-504.

- Luczywek Inez. 2009. *Three models of integrating school subjects in Poland*. W: *CLIL Practice: Perspectives from the Field*. Red. Marsh D., Mehisto P., Wolff D., Aliaga R., Asikainen T., Jesús Frigols-Martin M., Hughes S., Langé G. Jyväskylä: University of Jyväskylä: 44-54.
- Olpińska Magdalena. 2010. *Dlaczego nauczanie dwujęzyczne jest tak skuteczne we wspieraniu rozwoju kompetencji języka obcego uczących się? Koncepcja CLIL w świetle badań glottodydaktycznych*. „Języki Obce w Szkole” nr 6: 26-38.
- Otwinowska-Kasztelanic Agnieszka. 2010. *Użycie elementów CLIL we wczesnoszkolnym nauczaniu języka obcego*. „Języki Obce w Szkole” nr 6: 71-78.
- Pala Grażyna. 2004. *O wykorzystaniu tekstów realizacyjnych na lekcjach języka angielskiego*. „Języki Obce w Szkole” nr 5: 93-94.
- Pawlak Mirosław. 2010. *Zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe: Założenia, praktyka, perspektywy*. „Języki Obce w Szkole” nr 6: 13-26.
- Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla liceum, technikum i branżowej szkoły II stopnia*. 2018.
- Podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej*. 2017.
- Pyka Joanna. 2004. *Nauka w stacjach – tematyka bożonarodzeniowa*. „Języki Obce w Szkole” nr 5: 98-99.
- Savage Jonathan. 2011. *Cross-Curricular Teaching and Learning in the Secondary School*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- Sielatycki Mirosław. 1999a. *Metodyka nauczania zintegrowanego*. W: *Program Nowa Szkoła: Integracja międzyprzedmiotowa*. Red. Dereń A., Grondas M., Sielatycki M., Spółowicz G., Wasiak-Kowalska E. Warszawa: Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli: 15-41.
- Sielatycki Mirosław. 1999b. *Modele integrowania wiedzy*. W: *Integracja międzyprzedmiotowa*. Red. Dereń A., Grondas M., Sielatycki M., Spółowicz G., Wasiak-Kowalska E. Warszawa: Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli: 65-71.

Kontakt z Autorem:
marass24@wp.pl

